

2017-09-07

Kommentar till länsstyrelsens redovisning

I fredags lämnade Länsstyrelsen Västra Götaland förslag till regeringen kring förbättrad tillsyn och stöd till överförmyndarna. Flera av förslagen välkomnas av RFS, Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare. Men vi hade önskat fler konkreta åtgärder – särskilt kring utbildningsfrågan.

Sedan januari 2015 är överförmyndaren skyldig att se till att gode mannen/förvaltaren har den utbildning som behövs. Redan hösten 2015 tog länsstyrelsen i Dalarnas län fram riktlinjer för utbildning som RFS anser vara alltför basala. I den aktuella utredningen framkommer att Länsstyrelserna under 2017 ska fortsätta arbetet med att utveckla riktlinjerna i samarbete med intresseorganisationer såsom SKL och RFS. Vi vill självklart vara med och bidra, men hade hoppats på att arbetet vid det här laget kommit längre eftersom behovet är stort och det ser väldigt olika ut i landet. Utbildningsfrågan är angelägen ur rättssäkerhetssynpunkt, både för huvudmannen och för ställföreträdaren. Förutom grundutbildning ser vi också ett behov av fortsatt kompetenspåfyllning och löpande stöd under pågående uppdrag.

Länsstyrelsen påtalar också flertalet problem med gällande lagstiftning. RFS driver sedan länge att den otidsenliga lagstiftningen kring gode män och förvaltare behöver ses över. Vi efterfrågar dock en bredare översyn än vad som nämns i utredningen. Länsstyrelsen konstaterar också att det finns skäl att se över möjligheten att professionalisera uppdraget som ställföreträdare. Argumentet som här lyfts fram är att det många gånger kan vara svårt för överförmyndare att hitta lämpliga ställföreträdare. Detta är något som också RFS ofta hör från kommuner, men här vi håller inte med. Det finns ett stort engagemang hos allmänheten och i en del kommuner finns det ett överskott på frivilliga. Problemet är istället att kommunerna saknar metoder för att arbeta professionellt med rekrytering, utbildning, uppmuntran och uppföljning av de lagreglerade frivilliguppdragen. RFS har tagit fram en metod för detta som vi gärna delar med oss av. Läs mer: www.rfs.se/metodbok

RFS vill också bevara det ideella inslaget i uppdragen då vi ser ett stort värde i att tillvarata och uppmuntra människors vilja att ta ett ideellt ansvar utanför den närmsta kretsen. Den frivillige får genom uppdraget en unik möjlighet till insyn i myndigheternas biståndbeslut och kan bidra till att upptäcka eventuella missförhållanden. Om gode män däremot skulle vara anställda av till exempel kommunen kan det uppstå en jävssituation. Dessutom finns den frivillige tillgänglig också utanför kontorstid och bidrar till att vidga huvudmannens nätverk som många gånger enbart består av tjänstemän.

RFS menar att det framförallt handlar om ökad professionalisering av överförmyndarna. Här ser vi att länsstyrelsens förslag är inne på samma linje genom att förespråka att överförmyndaren ska ha en nämnd, att det bör ställas

krav på kompetensnivå på överförmyndare, samt nationellt ställföreträdarregister. Detta är helt i linje med det RFS driver. RFS håller med länsstyrelserna om att överförmyndare bör anmäla brott om det uppdagas. Det är självklart att ett välfungerande system med huvudmännens rättssäkerhet i fokus kräver tydliga rutiner för granskning av ställföreträdarens uppdrag och för hantering av misskötsamhet.

Avslutningsvis vill RFS återigen påminna om hur viktigt det är med utbildning och stöd till ställföreträdarna för att de ska ges rätt förutsättningar att göra bra insatser för sin huvudman. Detta perspektiv hamnar ofta i skymundan när fokus framförallt ligger på ökad kontroll. Vi menar att stöd och kontroll går hand i hand, en löpande kontakt gör också att överförmyndare lättare kan upptäcka eventuell misskötsamhet.

Jenny Ögren
Förbundsordförande
072-700 64 46
jenny.ogren@rfs.se